

Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας

Στην ανατολική πλευρά της κεντρικής πλατείας του Κατακόλου, απέναντι από το σιδηροδρομικό σταθμό λειτουργεί (υπό την αιγίδα του Δήμου Πύργου) το Μουσείο Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας Κώστα Κοτσανά όπου ξαναζωντανεύουν 300 περίπου λειτουργικά ομοιώματα εξαιρετικών εφευρέσεων του αρχαιοελληνικού τεχνολογικού θαύματος (από το ρομπότ - υπηρέτρια του Φίλωνος μέχρι τον κινηματογράφο του Ήρωνος και από το αυτόματο ωρολόγιο του Κτησιβίου μέχρι τον αναλογικό υπολογιστή των Αντικυθήρων) που καλύπτουν την περίοδο από το 2000 π.Χ. μέχρι το τέλος του αρχαίου ελληνικού κόσμου. Πρόκειται για την εγκυρότερη και πληρέστερη έκθεση του είδους της παγκοσμίως. [Εγκαινιάστηκε στις 11 Μαρτίου 2011](#) από τον ομότιμο καθηγητή του Ε.Μ.Π και πρόεδρο της ΕΜΑΕΤ Θεοδόση Τάσιο.

Σκοπός του μουσείου είναι να αναδείξει αυτή τη σχετικά άγνωστη πτυχή του πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων και να αποδείξει ότι η αρχαιοελληνική τεχνολογία λίγο πριν το τέλος του αρχαιοελληνικού κόσμου ήταν εξαιρετικά όμοια με τις απαρχές της σύγχρονης τεχνολογίας μας. Οι κοχλίες και τα περικόχλια, οι οδοντωτοί τροχοί και οι κανόνες, οι τροχαλίες και οι ιμάντες, οι αλυσοτροχοί και οι αλυσίδες, τα πολύσπαστα και τα βαρούλκα, τα έμβολα και οι κύλινδροι, οι υδραυλικοί ελεγκτές και οι βαλβίδες, είναι μερικά μόνο από τα εφευρήματα των αρχαίων Ελλήνων που αποτέλεσαν τους θεμέλιους λίθους της πολύπλοκης τεχνολογίας τους. Αυτά τα κληροδοτήματα, ίδια και αναντικατάστατα, εξακολουθούν και σήμερα να αποτελούν τα δομικά στοιχεία της σύγχρονης τεχνολογίας μας, η εξέλιξη της οποίας θα ήταν αμφίβολη χωρίς την ανέξοδη και απροβλημάτιστη υιοθέτησή τους. Απλά χρειάστηκε πάνω από μια χιλιετία ωρίμανσης για να επανακτήσει η ανθρωπότητα αυτήν την αξιοθαύμαστη λησμονημένη τεχνολογία. Η εξερεύνηση αυτής της εποχής που η τεχνολογία αιχμής δεν κατοχυρωνόταν αποδεικνύει περίτρανα πόσα περισσότερα (από όσα νομίζουμε) χρωστά ο σύγχρονος Δυτικός Τεχνολογικός Πολιτισμός στους Έλληνες.

Η είσοδος είναι ελεύθερη για όλους και για τους μαθητές που την επισκέπτονται οργανωμένα παρέχονται δωρεάν [ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα](#), αναλυτική ξενάγηση και επίδειξη της λειτουργίας των εκθεμάτων από τον ίδιο το δημιουργό τους στο πλαίσιο του εθελοντισμού. Το κλείσιμο των επισκέψεων γίνεται με τηλεφωνική επικοινωνία στο τηλέφωνο 698-3239032 και στο e-mail: kkotsanas@hotmail.com.

Δείτε το καθημερινό πρόγραμμα της Έκθεσης στην ιστοσελίδα <http://www.facebook.com/MuseumOfAncientGreekTechnologyKatakolo/>.

Σημειώνεται περισσότεροι από 10.000 μαθητές το χρόνο επισκέπτονται και ξεναγούνται στο μουσείο εντελώς δωρεάν από τον ίδιο το δημιουργό του. Πολλά από τα εκθέματα και τις μελέτες στις οποίες στηρίζεται η κατασκευή τους έχουν παρουσιαστεί σε διεθνή συνέδρια και εκθέσεις, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί πολλές περιοδικές εκθέσεις του μουσείου στην Ελλάδα και το εξωτερικό (από τη γειτονική Κύπρο μέχρι τη μακρινή Αυστραλία).

Δεκάδες ξένα σχολεία και πανεπιστήμια επισκέπτονται κάθε χρόνο το μουσείο ενώ το Discovery Channel πραγματοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα σε αυτό. Ένα ειδικό κοινό έχει ως αποκλειστικό ταξιδιωτικό προορισμό το μουσείο αυτό.

Το ενδιαφέρον των ξένων ΜΜΕ σχετικά με το εν λόγω μουσείο είναι μεγάλο π.χ. ο κολακευτικότερος σχολιασμός του μουσείου από το γερμανόγλωσσο περιοδικό FOCUS ως φωτεινό παράδειγμα στην Ελλάδα, η επιλογή του μουσείου από το δημοφιλή γερμανόγλωσσο ταξιδιωτικό οδηγό «PELOPONNES» των εκδόσεων DUMONT στους 10 κορυφαίους προορισμούς της Πελοποννήσου και στους δύο σημαντικότερους της Ηλείας (αναφέρονται μόνο ο αρχαιολογικός χώρος της Ολυμπίας και το μουσείο αρχαίας ελληνικής τεχνολογίας στο Κατάκολο) που πρέπει να επισκεφτεί οπωσδήποτε κάποιος περιηγητής κ.ά..

Τα εκθέματα του μουσείου συνοδεύονται από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό (στα ελληνικά και αγγλικά) ενώ πολλά από αυτά είναι διαδραστικά. Η έκθεση (ταξινομημένη σε ενότητες) ακολουθεί όλες τις σύγχρονες εκπαιδευτικές αντιλήψεις της Παιδαγωγικής και Μουσειακής Αγωγής ώστε να δρα πολυεπίπεδα ως προς το μέγεθος της αρχαίας ελληνικής τεχνολογικής σκέψης και τεχνικής τόσο στην εκπαιδευτική κοινότητα όλων των βαθμίδων όσο και στο ευρύτερο κοινό.

Τα έργα είναι ταξινομημένα σε ενότητες και η περιήγηση περιλαμβάνει:

α) την ενότητα των 29 αρχαιοελληνικών **ρολογιών** όπου δεσπόζουν το ξυπνητήρι του Πλάτωνος, το εντυπωσιακό υδραυλικό ωρολόγιο του Αρχιμήδη και το θαυμαστό αυτόματο ρολόι του Κτησίβιου (ένα θαύμα του αυτοματισμού),

β) την ενότητα με τα καταπληκτικά «μαγικά» **αυτόματα** των Αλεξανδρινών Μηχανικών και την επιβλητική σε φυσικό μέγεθος «αυτόματη υπηρέτρια» (το πρώτο λειτουργικό ρομπότ της ιστορίας),

γ) τις ενότητες με το σταθερό και το κινητό αυτόματο **θέατρο του Ήρωνος** (δηλ. τον «κινηματογράφο» και το «αυτοκίνητο - κουκλοθέατρο» των αρχαίων Ελλήνων αντίστοιχα),

δ) την ενότητα με τις **εφευρέσεις του Αρχιμήδη** (του σπουδαιότερου επιστήμονα όλων των εποχών),

ε) την ενότητα με τις εφευρέσεις του Πυθαγόρα, του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και του Αρχύτα,

στ) την ενότητα με την **ιατρική**, την **αγροτική**, την **υφαντική** και την **αθλητική** αρχαιοελληνική τεχνολογία όπου εντυπωσιάζουν ο «αργαλειός της Πηνελόπης» και η «ύσπληγα» δηλ. ο μηχανισμός της αποφυγής της πρόωρης εκκίνησης των αθλητών (σε φυσικό μέγεθος και τα δύο),

ζ) την ενότητα με τις μεθόδους οικοδόμησης του αρχαιοελληνικού αρχιτεκτονικού θαύματος όπου εντυπωσιάζουν οι κάθε είδους **γερανοί**,

η) την ενότητα με τους επικουρικούς **μηχανισμούς** του αρχαιοελληνικού **θεάτρου** («από μηχανής θεός», «περίακτοι», «εκκύκλημα», κ.ά.),

θ) την ενότητα με τα επιστημονικά όργανα, τα εργαλεία και τα **μηχανήματα** των αρχαίων Ελλήνων (διόπτρα, οδόμετρο, τórνος, εσωτερικός σπειροτόμος, παντογράφος, κ.ά)

ι) την ενότητα με την **υδραυλική** τεχνολογία τους,

ια) την ενότητα με τα εκπληκτικά τους αστρονομικά μετρητικά όργανα (υπολογιστικός μηχανισμός των Αντικυθήρων, αστρολάβος, τετράντας, κ.ά)

ιβ) την ενότητα με την αρχαιοελληνική **πολιορκητική** τεχνολογία (τα «τεθωρακισμένα» και το «πυροβολικό» των αρχαίων Ελλήνων) όπως η ελέπολις του Επιμάχου, η χελώνη και το τρύπανο του Διάδη, ο πολυβόλος καταπέλτης του Διονυσίου, κ.ά,

ιγ) την ενότητα με τη αρχαιοελληνική **ναυπηγική** τεχνολογία όπου παρουσιάζεται η ιστορική εξέλιξη των ελληνικών πλεούμενων (π.χ. μονόξυλο, παπυρέλλα, ολκάς, κυκλαδικό - μινωικό πλοίο, πεντηκόντορος, διήρης, τριήρης, κ.ά.) και τέλος

ιδ) την ενότητα με τις εντυπωσιακές **τηλεπικοινωνίες** των αρχαίων Ελλήνων αλλά και τις μεθόδους κρυπτογράφησης.

Σημειώνεται ότι όλα τα εκθέματα του μουσείου και το υποστηρικτικό τους υλικό δημιουργήθηκαν από τον εμπνευστή του μουσείου χωρίς καμιά επιχορήγηση από οποιοδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα.

<http://www.kotsanas.gr/>

Μουσείο Αρχαίων Ελληνικών Μουσικών Οργάνων και Παιχνιδιών

Απέναντι από την κεντρική πλατεία του Κατακόλου, επί του κεντρικού δρόμου, λειτουργεί (υπό την αιγίδα του Δήμου Πύργου) το Μουσείο Αρχαίων Ελληνικών Μουσικών Οργάνων και Παιχνιδιών Κώστα Κοτσανά όπου εκτίθενται 42 ανακατασκευασμένα μουσικά όργανα των αρχαίων Ελλήνων και πλήθος αρχαιοελληνικών παιχνιδιών συνοδευμένα με λεπτομερείς περιγραφές και διαγράμματα κατόπιν έρευνας, μελέτης και κατασκευής του Κώστα Κοτσανά. Τα εκθέματα συνοδεύονται από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό (στα ελληνικά και αγγλικά) ενώ πολλά από αυτά είναι διαδραστικά. Πρόκειται για το πληρέστερο και το πλέον αξιόπιστο μουσείο του είδους του παγκοσμίως.

Τα μουσικά όργανα είναι πλήρως λειτουργικά και απολύτως αξιόπιστα καθότι η κατασκευή τους βασίζεται αποκλειστικά στην αρχαία ελληνική γραμματεία και τις αγγειογραφικές απεικονίσεις. Μερικά από τα εκθέματα είναι: το **μονόχορδο**, ο **ελικώνας** και το **σύντονο** του Πυθαγόρα, με τα οποία ο σπουδαίος φιλόσοφος μελέτησε τις μουσικές κλίμακες και απέδειξε τις μαθηματικές σχέσεις που τις καθορίζουν. Η **λύρα του Ερμή**, το πρώτο έγχορδο όργανο με ηχείο από καύκαλο χελώνας και δέρμα βοδιού, βραχίονες από κέρατα κασίκας και χορδές από έντερα προβάτου. Η μεγαλοπρεπής **κιθάρα του Απόλλωνα**, ένα τεχνολογικά πολύπλοκο όργανο με εξισορροπητικά βάρη, έκκεντρα περιστρεφόμενες προεξοχές τεζαρίσματος και χαλάρωσης των χορδών, ελαστικό υποστηρικτικό μηχανισμό για κυματιστό ήχο και μια ρυθμιζόμενη γέφυρα αλλαγής της τονικότητας των μουσικών φθόγγων. Η **πανδούρα**, ο πρόγονος όλων των σύγχρονων εγχόρδων με τάστα (όπως το λαούτο, το μπουζούκι, ο μπαγλαμάς, κ.ά.) Η περίφημη **ομηρική φόρμιγγα** και η αρχαϊκή κιθάρα, η διονυσιακή βάρβιτος, η κιθάρα του Ορφέα, η πηκτής της Σαπφώς, το τρίγωνο, η σαμβύκη, ο ελικών του Πτολεμαίου κ.ά. συμπληρώνουν τα έγχορδα αρχαιοελληνικά όργανα. Ο αυλός, ο δίαυλος, ο άσκαυλος, η σύριγξ του Πανός, η σάλπιγξ, το τύμπανο και το ρόπτρο, τα κύμβαλα, τα κρόταλα, το σείστρο, το κρουπέζιο, η ψιθύρα και το χαλκεόφωνο είναι μερικά από τα πνευστά και κρουστά. Στο τέλος της έκθεσης κυριαρχεί η επιβλητική **ύδραυλις του Κτησιβίου**, το πρώτο παγκοσμίως ηλεκτροφόρο όργανο, από την οποία οι επισκέπτες μπορούν να ακούσουν **το τραγούδι του Σείκιλου**, το αρχαιότερο πλήρως σωζόμενο αρχαιοελληνικό μουσικό κείμενο.

Η έκθεση (ταξινομημένη σε ενότητες) ακολουθεί όλες τις σύγχρονες εκπαιδευτικές αντιλήψεις της Παιδαγωγικής και Μουσειακής Αγωγής ώστε να δρα πολυεπίπεδα τόσο στην εκπαιδευτική κοινότητα όλων των βαθμίδων όσο και στο ευρύτερο κοινό.

Η είσοδος είναι ελεύθερη για όλους και για τους μαθητές που την επισκέπτονται οργανωμένα παρέχονται δωρεάν [ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα](#), αναλυτική ξενάγηση και επίδειξη της λειτουργίας των εκθεμάτων από τον ίδιο το δημιουργό τους στο πλαίσιο του εθελοντισμού. Το κλείσιμο των επισκέψεων γίνεται με τηλεφωνική επικοινωνία στο τηλέφωνο 698-3239032 και στο e-mail: kkotsanas@hotmail.com.

Δείτε το καθημερινό πρόγραμμα του μουσείου στην ιστοσελίδα <http://www.facebook.com/MuseumOfAncientGreekTechnologyKatakolo/>.

Σημειώνεται ότι όλα τα εκθέματα του μουσείου και το υποστηρικτικό τους υλικό δημιουργήθηκαν από τον εμπνευστή του μουσείου χωρίς καμιά επιχορήγηση από οποιοδήποτε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα.

<http://www.kotsanas.gr/>